
Arkivsak-dok. 26/02829-1
Saksbehandler Agnethe Hinna Hovdenak

Saksgang Møtedato
Utvalg for oppvekst og kultur 04.06.2026

Saksframlegg

Høring - forslag til fastsettelse av lokal forskrift om telletidspunkter for tilskudd til private barnehager

Rådmannens forslag til vedtak/innstilling

Utvalg for oppvekst og kultur vedtar å legge forslag til fastsettelse av lokal forskrift om telletidspunkter for tilskudd til private barnehager på høring.

Vedlegg

Lokal forskrift om telletidspunkter for tilskudd til private barnehager Lindesnes kommune

Saken kort fortalt

Kommunen har etter barnehageloven ansvar for å finansiere private barnehager gjennom tilskudd. Tilskuddet beregnes i hovedsak på grunnlag av hvor mange barn som går i barnehagen, barnas alder og hvor lenge de oppholder seg der.

Det nasjonale regelverket fastsetter at kommunen minst én gang årlig skal fatte vedtak om tilskudd til private barnehager. Samtidig åpner regelverket for at kommunen kan fastsette lokale retningslinjer for rapportering av barnetall, og herunder bestemme at det skal benyttes flere telletidspunkter i løpet av året. Hensikten med slike telletidspunkter er å sikre at tilskuddet i størst mulig grad samsvarer med den faktiske aktiviteten i den enkelte barnehage.

Det er i 2026 vedtatt endringer i regelverket som innebærer at kommunene fra og med tilskuddsåret 2027 skal fastsette tilskuddssatser i lokal forskrift. Fristen for å fastsette slik forskrift er 30. november 2026.

Denne saken gjelder fastsettelse av telletidspunkter som en del av grunnlaget for tilskuddsberegningen, og må ses i sammenheng med kommunens arbeid med samlet lokal forskrift om tilskudd til private barnehager.

Bakgrunn

Fra og med tilskuddsåret 2027 skal kommunen fastsette tilskuddssatser i lokal forskrift. Dette innebærer en tydeligere regulering av tilskuddsordningen enn tidligere, og krav om at sentrale forutsetninger for beregningen fremgår klart av forskriften.

Telletidspunktene vil utgjøre en sentral del av dette beregningsgrunnlaget, ettersom de bestemmer hvilket barnetall som legges til grunn for tilskuddet i ulike perioder av året. Fastsettelse av telletidspunkter må derfor sees i nær sammenheng med utarbeidelsen av den samlede forskriften om tilskudd.

Forskriften må fastsettes i henhold til forvaltningslovens regler for forskrifter. Dette innebærer blant annet at forslaget skal sendes på offentlig høring før vedtak, og at berørte parter må gis reell mulighet til å uttale seg. Det er anbefalt at høringsfristen normalt settes til minimum seks uker for å sikre en forsvarlig prosess.

Vurdering

Kommunen kan innenfor regelverket velge ulike modeller for telletidspunkter.

Én modell er å benytte kun ett telletidspunkt, som er minimumskravet i loven, 15. desember året før tilskuddsåret. Dette er minimumsløsningen og gir høy grad av forutsigbarhet, men gir samtidig liten grad av samsvar mellom tilskudd og faktisk aktivitet gjennom året.

En annen modell er å benytte to telletidspunkter, for eksempel ett ved årsskiftet og ett på høsten. Dette gir en viss justering underveis, men vil fortsatt kunne gi betydelige avvik.

En tredje modell er å benytte flere telletidspunkter gjennom året. Dette gir bedre samsvar mellom aktivitet og tilskudd, men øker samtidig kompleksiteten.

Rådmannen anbefaler en modell med fem telletidspunkter i løpet av året (15. desember, 1. februar, 1. april, 1. september og 1. november), slik dette er regulert i vedlagt forslag til forskrift. Den viktigste fordelene ved å benytte flere telletidspunkter er at tilskuddet i større grad vil gjenspeile faktisk aktivitet i barnehagene. Når barnetallet registreres flere ganger i løpet av året, reduseres risikoen for at tilskuddet enten blir for høyt eller for lavt i forhold til den reelle driften. Faglige vurderinger tilsier at flere telletidspunkter gir bedre sammenheng mellom tilskudd og faktisk barnetall, og dermed en mer treffsikker bruk av offentlige midler.

Videre vil flere telletidspunkter kunne bidra til økt likebehandling mellom kommunale og private barnehager. I kommunale barnehager tilpasses ressursbruken løpende til barnetallet, og en tilsvarende justering i tilskuddet til private barnehager bidrar til mer like rammevilkår.

En ytterligere fordel er at behovet for skjønsmessige vurderinger av såkalte aktivitetsendringer reduseres. Når endringer i barnetallet fanges opp gjennom faste telletidspunkter, vil færre saker måtte behandles særskilt.

Økt antall telletidspunkter medfører også enkelte ulemper. Ordningen vil bli noe mer administrativt krevende, både for kommunen og for barnehagene. Det vil være behov for hyppigere rapportering, kontroll og oppfølging.

For barnehagene kan tilskuddet bli mindre forutsigbart, ettersom det i større grad vil kunne variere gjennom året i takt med endringer i barnetallet. Dette kan stille større krav til økonomistyring og planlegging.

Samlet sett vurderes ulempene som håndterbare.

Økonomiske konsekvenser

Fastsettelse av flere telletidspunkter kan ha flere økonomiske konsekvenser, både for kommunen og for de private barnehagene. Konsekvensene knytter seg først og fremst til hvordan tilskuddet i praksis vil samsvare med faktisk aktivitet i løpet av året, samt hvordan dette påvirker budsjettstyring og forutsigbarhet.

For kommunen vil en modell med flere telletidspunkter bidra til at tilskudd i større grad utbetales på grunnlag av det reelle barnetallet til enhver tid.

En mer presis tilskuddsberegning kan føre til at samlede tilskuddsutgifter blir noe lavere enn ved bruk av færre telletidspunkter, særlig om barnetallet varierer gjennom året og det er perioder med ledig kapasitet. Dersom barnetallet i praksis er lavere enn det som fanges opp ved et årlig telletidspunkt, vil flere målepunkter bidra til at dette reflekteres i utbetalingene. På den annen side vil økt presisjon også kunne medføre høyere tilskudd i perioder der barnetallet øker etter første telletidspunkt. Samlet sett innebærer dette at modellen ikke gir en ensidig reduksjon i kostnader, men en bedre tilpasning av tilskuddet til faktisk aktivitetsnivå.

For de private barnehagene vil en ordning med flere telletidspunkter føre til at tilskuddet i større grad følger utviklingen i barnetallet gjennom året. Dette kan gi en mer rettferdig finansiering, særlig for barnehager som opplever vekst i barnetallet. Samtidig vil det innebære at tilskuddet kan variere mer gjennom året enn ved en enklere modell. Denne variasjonen kan gjøre det mer krevende å planlegge økonomien, spesielt for mindre barnehager med begrenset økonomisk handlingsrom.

Interesser for barn og unge

For barn og foreldre vurderes konsekvensene som indirekte. Endringen påvirker ikke retten til barnehageplass, men kan over tid påvirke hvordan barnehagene planlegger opptak og drift.

Når tilskuddet beregnes på bakgrunn av flere telletidspunkter, vil barnehagene i større grad få økonomisk uttelling for barn som tas opp etter hovedopptaket. Dette innebærer at det økonomiske incentivet for å ta opp barn løpende gjennom året kan bli noe sterkere enn i en modell med kun ett telletidspunkt, der barnetallet ved ett gitt tidspunkt legger grunnlaget for tilskuddet for hele året.

En ordning med flere telletidspunkter kan derfor bidra til at barnehagene i større grad utnytter ledig kapasitet gjennom året, ved å ta inn barn også etter hovedopptaket dersom det oppstår ledige plasser. Dette kan være positivt for familier som har behov for barnehageplass utenom hovedopptaket, og bidra til økt fleksibilitet i tilbudet.

Hensyn til klima og miljø

Endringen gjelder primært en administrativ og økonomisk modell for finansiering av barnehagesektoren, og innebærer i seg selv ingen tiltak som påvirker energibruk, transport eller fysisk infrastruktur.

Hensyn til folkehelse

Samlet sett vurderes hensynet til folkehelse å ha moderat relevans i denne saken. Forslaget anses ikke å ha direkte konsekvenser for folkehelsen, men kan indirekte bidra positivt gjennom bedre ressursutnyttelse og tilgang til barnehageplass, forutsatt at stabilitet og kvalitet i tilbudet ivaretas.

Konklusjon

Rådmannen anbefaler en modell med fem telletidspunkter i løpet av året (15. desember, 1. februar, 1. april, 1. september og 1. november), slik dette kommer frem av vedlagt forslag til forskrift.

Rådmannen anbefaler på denne bakgrunn at utvalg for oppvekst og kultur vedtar å legge forslag til lokal forskrift om telletidspunkter for tilskudd til private barnehager på høring.